

Asia: VN/30583/2023

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle**

### **1. Yleiset huomiot**

**Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.**

Simon kunta pitää selonteon linjauksia pääosin hyvinä, mutta painottaa, että maaseudun autioitumisen ehkäisy, palveluiden ja työpaikkojen turvaaminen sekä maaseuturahaston vahva ja ennakoitava rahoitus ovat ratkaisevia elinvoiman säilyttämiseksi. Ilman konkreettisia toimia ja riittävää rahoitusta vaarana on, että maaseudun eriytymiskehitys syvenee.

Selonteko tarjoaa kattavan ja monipuolisen kuvan maaseutualueiden nykytilasta, kehityssuunnista sekä pitkän aikavälin tavoitteista. On myönteistä, että selonteossa korostetaan paikkaperustaista lähestymistapaa, poikkihallinnollista yhteistyötä ja maaseudun monimuotoisuutta.

Erityisesti viime aikoina on noussut maaseudun merkittävä asema mm. elintarvikeomavaraisuuden sekä varautumisen ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

### **2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä**

**Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?**

Selonteossa todetaan oikein, että EU:n maaseuturahasto (CAP) on maaseutualueille kriittisen tärkeä rahoitusinstrumentti. Samanaikaisesti muu kansallinen ja EU-rahoitus – erityisesti alue- ja rakennerahastot – suuntautuu valtaosin suuriin keskuksiin, mikä lisää alueellista epätasa-arvoa ja heikentää maaseutualueiden elinvoimaa. Leader-toiminnan ja kylätoiminnan jatkuvuus edellyttää pitkäjänteistä ja ennakoitavaa rahoituslinjaa. Maaseuturahastoa on kehitettävä edelleen, ei ajettava alas.

### **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Paikallislähtöinen Leader-toiminta vastaa tehokkaasti alueiden erilaisiin tarpeisiin. Simon kaltaisissa kunnissa se yhdistää paikallistuntemuksen, kumppanuuden ja demokraattisen päätöksenteon. Toimintamallia tulisi laajentaa myös muihin EU-rahastoihin. Tämä tulisi myös lisätä.

### **3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät**

#### **Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?**

Simon kunnan näkökulmasta on tärkeää korostaa entistä vahvemmin maaseudun merkitystä osana yhteiskuntaa. Pienissä rannikko- ja rajaseutukunnissa elinvoiman säilyminen edellyttää työpaikkojen, palvelujen ja asumismahdollisuuksien turvaamista sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksien kehittämistä. Elinkeinojen kehittämiseksi vaihtoehtoja on, sillä esimerkiksi matkailu on toimiala, joka hyödyntää maaseudun tarjoamaa luontoa, rauhaa ja yksityisyyttä. Kaupunkien tarpeet eivät saa ajaa pienten paikkakuntien ohi, sillä kehittämistä tukevia elementtejä pitäisi keskittää enemmän maaseudulle sekä sen tarjoamiin elinkeinoihin. Selonteossa maaseutualueiden merkitystä ei ole korostettu riittävästi.

#### **Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?**

Väestön väheneminen, ikääntyminen ja työikäisten poismuutto ovat merkittäviä haasteita, joilla on suora vaikutus palveluihin, osaamiseen ja elinkeinoihin. Nämä tulisi tuoda selonteossa vahvemmin esiin. Leader-ryhmät voivat tukea maaseutuvaikutusten arviointia ja paikallisen tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa.

### **4. Kansallinen maaseutuvisio**

#### **Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?**

-

#### **Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?**

Visioon tulisi lisätä konkreettiset toimet toimintaedellytysten säilymiseksi: koulutusmahdollisuuksien sekä työpaikkojen ja palvelujen turvaaminen, asuntotarjonnan monipuolistaminen sekä fyysisen ja digitaalisen saavutettavuuden parantaminen. Pidetään koko Suomi asuttuna.

### **5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks (Anna vastaukset monivalintakysymykseen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)**

#### **Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?**

-

#### **Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?**

Simon kannalta tärkeimmät tavoitteet ovat:

- Talouden uudistumista tukevat rakenteet (mm. vihreän siirtymän investoinnit, merelliset elinkeinot, paikallisen yrittäjyyden vahvistaminen)
- Digitaalisen ja fyysisen saavutettavuuden parantaminen
- Tulevaisuuskon ja luottamuksen vahvistaminen

**Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:**

-

**Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)**

Tärkeimmät kehittämissuositukset:

9 (YPK-toimintamallin laajempi hyödyntäminen),

8 (maaseudun kehittämisen asema EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa),

17 (kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset),

18 (osallistaminen ja yhteistyö).

**Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?**

-

**Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:**

-

## 6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

**Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?**

-

**Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?**

Selonteon tulisi tunnistaa nykyistä selkeämmin maaseudun rooli maaseudun palvelu-, asiointi- ja työmarkkinakeskuksina. Myös rooli varautumisen ja kokonaisturvallisuuden kannalta tulisi huomioida. Kuntakeskusten ja alueellisten keskusten kehitys vaikuttaa laajasti ympäröivään maaseutuun. Myös pienet keskukset, kuten Simon kuntakeskus, toimivat tärkeinä solmukohtina, joiden kehittämiseen on kohdistettava tukea ja investointeja.

## 7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

### Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Vaikuttava toimeenpano edellyttää:

- vahvaa yhteensovitusta eri hallinnonalojen välillä
- maaseutuvaikutusten arviointia osana poliittista päätöksentekoa
- seuranta, joka huomioi alueiden erilaiset tarpeet ja resurssit

Simon kunta tukee pitkän aikavälin tavoitetta vahvasta, saavutettavasta ja uudistuvasta maaseudusta. Erityisen keskeistä on:

- turvata ja vahvistaa maaseuturahaston rooli
- panostaa talouden uudistumista tukeviin rakenteisiin
- tunnistaa seutukaupunkien ja alueellisten keskusten rooli maaseudun elinvoimassa

Ilman näitä elementtejä on vaarana, että strategiset tavoitteet jäävät toteutumatta ja maaseudun eriytymiskehitys syvenee.

Klaavuniemi Kati  
Simon kunta - elinvoimakoordinaattori